

Yoksulluk ve Gelir Dağılımı Eşitsizliği: OECD ve AB Ülkeleri Panel Veri Analizi

Poverty & Inequality: Panel Data Analysis for OECD and EU

Berna BALCI İZGİ*
Ebubekir ALYU*

Öz

Yoksulluk, sosyal ve ekonomik olarak olumsuz etkileri olan önemli bir sorundur. Geleceği planlarken ülkelerin iktisadi kalkınmalarında dikkate alınmaları gereken çok çeşitli parametrelerden biri yoksulluk diğeri de gelir dağılımındaki eşitliktir. Avrupa Birliği'nin 2004 ve 2007 yıllarındaki genişlemesinden sonra bölgesel ayrışmaları azaltmak temel bir hedef haline gelmiştir. Genel kabul gören bir görüş, AB 15 ülkesi için gelir ıraksamasının daraldığı yönündedir. Kişi başı GSYİH'sı yüksek olan bir bölge yüksek oranda yoksulluk çekiyor olmakla birlikte düşük GSYİH'sı olan bir ülkenin bazı alanlarında yüksek zenginlik görülebilmektedir. Ortalama gelir düzeyi düşük olan bir bölgeye ayrılan kaynaklar azınlıkta kalan üst orta gelir grubu için iyi ödenekli yeni işler getirirken bir yandan da daha yüksek gelir eşitsizliği ile sonuçlanmaktadır. İktisat yazınında yoksulluk ve gelir dağılımı eşitsizliği değişkenleri genellikle ekonomik büyüme değişkeni ile birlikte analiz edilmektedir.

Anahtar Kelime: Yoksulluk, gelir dağılımı, panel veri analizi.

Abstract

Poverty is a crucial problem socio-economically. Planning the future one of the parameters is poverty and the other one is income equality for the countries in economic development. After the expansion of 2004 and 2007 decreasing regional divergences has become a fundamental purpose for European Union. It is claimed that the new 12 members whose per capita GDP falls below the half of the previous members are seen as a threat. A generally accepted view accepts then orrowing of income divergence for EU 15. A high rate of poverty could be seen in a high per capita income region while the opposite is also true. The financial resources may bring new good pay jobs on the otherhand a higher income inequality may be a result. This study aim to analyse the OECD-35 EU-26 in a panel data environment. Fixed effect and random effect tests and Hausman test was applied. While Breusch-Pagan test suggests the pooled models. According to the findings, as total poverty threshold increases inequality increases as well.

Keywords: Poverty, income distribution, panel data analysis.

Giriş

Gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler iktisadi kalkınma açısından karşılaştırıldığında önemli makroekonomik göstergelerden biri gelir dağılımı ve yoksulluktur. Gelirin paylaşımındaki adalet ve yanı sıra ortalama gelirin %60 altında yaşam standardına sahip olanları gösteren yoksulluğun azaltılması herkesin görüş birliğine vardığı bir konudur. Yoksulluğun azaltılması, ülkelerin gündemini oluşturan kalkınma stratejilerinin temel konu başlıklarından biridir. Birbirini tamamlayan iki değişken olan gelir dağılımı eşitliği ve yoksulluk kavramlarını tanımlamak olarak incelemeye başlamak adet olmuştur.

Gelir dağılımı ve yoksulluk arasında sıkı bir ilişki vardır. Belirli bir gelir düzeyinde gelir dağılımı eşitsizliği ne kadar yüksek ise yoksulluk oranı da o denli yüksektir. Gelir dağılımı; belirli bir dönemdeki toplam gelirin elde edilmesine katkıda bulunanların bu gelirden aldıkları paylara verilen addır. Gelir dağılımında eşitsizliğin artması, geçim sıkıntısına yol açar, ekonomi sağlıklı ve istikrarlı bir şekilde büyüyemez. Yoksulluk; Eurostat'ın tanımına göre bir ülkenin yoksulluk oranı gelirleri ortalama mülki gelirin %60 altına düşen hanehalkının yüzdesini ifade etmektedir. Mutlak yoksulluk, hanehalkı veya kişilerin ihtiyaç duydukları asgari gelir ve harcama düzeyidir.

Ülkelerarası karşılaştırmaların yapılması amacıyla kullanılır. Nisbi yoksulluk ise farklı grupların sahip olduğu mutlak gelir seviyelerinden çok gelir ve refahın dağılımındaki

* Doç.Dr., Gaziantep Üniversitesi, İİBF, İktisat Bölümü, izgi@gantep.edu.tr

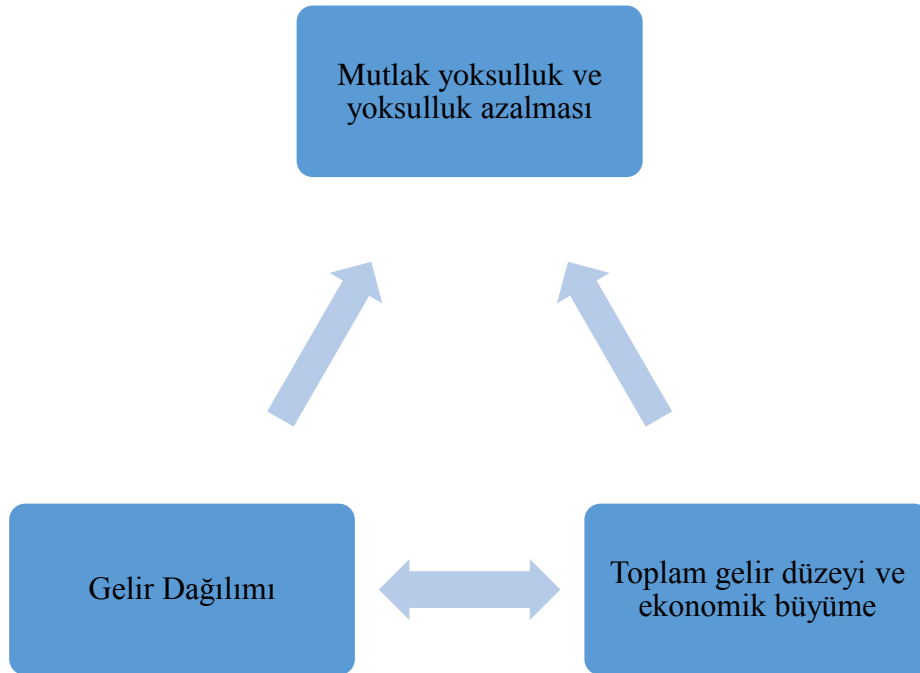
** Öğr.Gör., Çukurova Üniversitesi, Ceyhan MYO, alyu@cu.edu.tr

farklılıklara odaklanır. Nisbi yoksulluk, yoksul hanehalkı ile o toplumda yaşayan ve mevcut şartlara göre ortalama bir gelire sahip olan hanehalkı arasındaki gelir kaynaklarına sahip olma arasındaki farktır (Karluk, 2009,s.102).

Kalkınma konusundaki temel tartışma konularından bir tanesi, temel hedefin ekonomik büyüme mi yoksa yoksulluk ve/veya gelir eşitsizliği mi olması gerektiği üzerinedir (Bourguignon,2004) bu soruya yanıt olarak mutlak yoksulluğun her formunun azaltılmasının anlamlı bir hedef olacağını belirtmektedir. Gelir dağılımı politikalarını belirlerken ülke-spesifik karşılaştırmalara ihtiyaç vardır. Yoksulluk eşiği konusu parasal ve parasal olmayan unsurları içerdiği için çok boyutlu bir konudur. Örneğin AB, yoksulluk eşiğini ortalama gelirinin %50'sinin altında olan üye ülkeleri fakir grubuna almaktadır.

Yoksulluğun azaltılmasında ekonomik büyümenin temel olduğu konusunda ekonomistler arasında çok az görüş ayrılığı vardır (Bkz.Dollar ve Kray,2001;Ravallion,2002, Bourguignon,2003). Birçok kanıt göstermektedir ki gelir dağılımının bozulması yoksulluğu arttırmaktadır. Yoksulluk, hanehalkı araştırmalarına göre genellikle mutlak yoksulluk endeksi ile ölçülmekte ve günde 1 doların altı yoksulluk sınırı olarak alınmaktadır. Eşitsizlik toplam nüfusun içindeki nisbi gelir farklılıkları olarak alınmaktadır. Büyüme ise ortalama refah seviyesindeki yüzde değişim olarak alınmaktadır. Şekil 1'e göre gelir dağılımındaki değişimin etkisi ikiye ayrılmaktadır. Büyüme etkisi bütün gelir düzeyleri için oransal değişime denir. Dağılım etkisi ise, ortalamadan bağımsız olarak nisbi gelir dağılımındaki değişime verilen addır (Bourguignon,2004).

Şekil 1: Yoksulluk-büyüme-eşitsizlik üçgeni

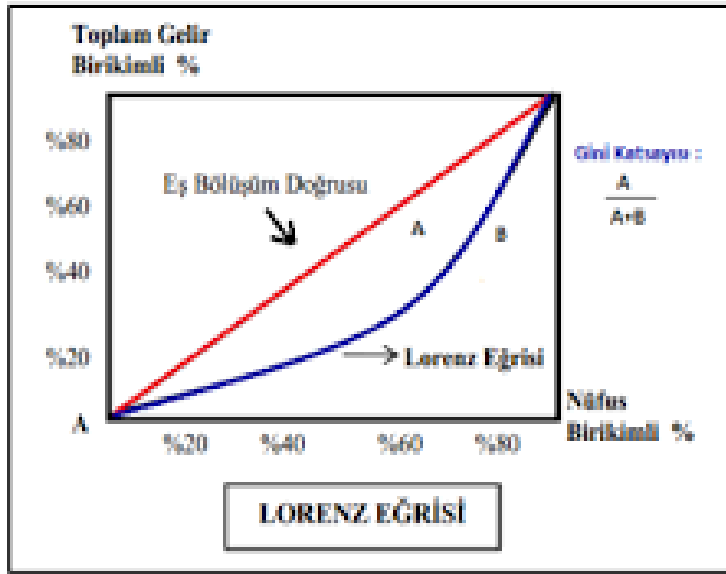
Bu çalışmanın amacı gelir dağılımı eşitsizliği ve yoksulluk sınırı serileri arasındaki ilişkiyi OECD ülkeleri ve AB üyesi ülkeler için analiz etmektir. Bunun için gelir dağılımı eşitsizliğini Gini katsayısı ile alarak ve göreceli yoksulluk sınırı ile arasındaki ilişkiyi sabit-etki, rassal-etki ve havuzlanmış regresyon ile test ettikten sonra havuzlanmış regresyon modelinin en uygun model olduğuna karar verilmiştir. Çalışmanın ikinci bölümünde ilgili iktisat yazınından makalelere yer verilmektedir. Üçüncü ve sonraki bölümlerde ise veri seti, model ve modelin değerlendirilmesi üzerine yoğunlaşmaktadır.

Literatür

Gelir dağılımını kişisel ve fonksiyonel açıdan incelemek mümkündür. Gelirin yaratılmasına katkısı olan üretim faktörlerinden emek ve sermayenin gelirden aldıkları payları analiz eden yaklaşım fonksiyonel dağılımdır. Kişisel dağılımda ise, kişi veya aile gruplarına dağıtımını esas alınmaktadır. Bölgesel ve sektörel olmak üzere farklı gruplandırmalar da söz konusudur. Ekonomide gelir dağılımındaki eşitsizlik, mal talebi ve arzının dağılımın daha eşit olması durumundaki seviyenin altında olmasına neden olur (Karluk,2009, s.69).

Dağılımda eşitsizliği ölçmede kullanılan en popüler araçlar, Gini katsayısı ve Lorenz eğrisi ve bazı çalışmalarda Theil istatistiğidir (Taştan ve Akar,2013, s.22). Lorenz eğrisi bir dönemde ekonomide yaratılan reel gelirin yüzde olarak kişisel bölüşümünü gösteren eğridir. Bir karenin yatay ekseninde nüfus dilimleri birikimli ve yüzde olarak, dikey ekseninde ise kişilerin gelir dilimleri yine birikimli ve yüzde olarak gösterilir. Toplumda gelir yüzde yüz eşit olarak dağılıyorsa Lorenz eğrisi karenin köşelerini birleştiren bir doğru olacaktır. Eşitsizlik arttıkça Lorenz eğrisi eş bölüşüm doğrusundan (tam eşitlik doğrusu) uzaklaşarak daha yatık hale gelecektir. Gini katsayısı ise, eş bölüşüm doğrusundan ile Lorenz eğrisi arasında kalan alanın eş bölüşüm doğrusunun altında kalan üçgenin alanına oranıdır (Hyman,1983). Gelir dağılımı eşitsizliği arttıkça Lorenz eğrisi mutlak eşitlik doğrusundan uzaklaşır. Toplumda gelir dağılımı yüzde yüz eşit ise Gini katsayısı sıfır olur.

Şekil 2: Lorenz Eğrisi

Bir ülkede gelir eşitsizliği, gelirin o ülkede eşit ve adil olarak bölüşülmediğinin en önemli kanıtlarındandır (Kuştepe ve Halaç, 2004, s.144). Gelirin eşitsizliği, kaynakları paylaşanlar arasında kişisel huzursuzluklar doğurabilir ve toplumun genel huzur ve dengesinde de olumsuz etkiler oluşturabilir (Özdemir, 2017, s.75). Ekonomik büyümenin sağlanıp gelir elde edilmesi kadar gelirin paylaşılması önemlidir. Gelir dağılımını etkileyen farklı etkenler olabilir. Yoksulluk bunlardan biridir.

Farklı yoksulluk tanımları bulunmaktadır. TÜİK 2008 yılında Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) ve Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafından belirlenen yetişkin bir kişinin minimum harcaması gereken günlük kalori değerini (2.100 kalori) kullanmıştır (www.tuik.gov.tr). Bu yaklaşım, birçok ülkede hala uygulanabilmektedir. Hindistan'da asgari düzeyde beslenme, en temel yoksulluk eşiği olarak kullanılmaktadır (Şenses,2001). *Mutlak yoksulluk* sınırı gıda

harcamalarına ek olarak temel gereksinimleri de (eğitim, sağlık, barınma, giyim) baz alarak hesaplanabilir. Günümüzde birçok az Gelişmiş Ülkelerde bu yaklaşım (Temel İhtiyaçlar Yaklaşımı) baz alınarak mutlak yoksulluk sınırı hesaplanmaktadır.

Yoksulluğun ölçülmesinde bir diğer sorun, farklı hane büyüklükleri için hesaplamının nasıl olacağıdır. Farklı büyüklükteki hanelerin kıyaslanabilmesi için tüketim harcamalarında ayarlama yapılması gerekmektedir. Yoksulluğun ölçülebilmesi için hangi tüketim düzeyinin altında kalan hanelerin yoksul sayılacağına karar verilmesi gerekmektedir. TÜİK raporlarında bütçe anketlerinin verileri kıstas alınırken Dünya Bankası raporlarında düşük gelirli ülkeler için günde 1 Amerikan dolarını mutlak yoksulluk sınırı olarak almaktadır. Bu oran Doğu Avrupa ve Orta Asya ülkeleri için 2,15 dolar ve 4,30 dolardır (WB-TÜİK,2005).

Yoksulluk, artan işsizlikle birlikte Avrupa Topluluğu'na üye ülkelerde 1970'li yılların ortalarından itibaren, önemli hale gelmiştir. Avrupa Topluluğu'na üye ülkelerde, işsizliğin, 1970'li yıllarda, büyümeye karşın çok yüksek oranlara ulaşması, nüfusun yaklaşık üçte birinin yoksulluk sınırına gerilemesine ve "üçte ikilik toplum" kavramının yaygınlaşmasına yol açmıştır. Yoksulluk, 1980'li ve 1990'lı yıllarda önemli bir artış göstererek Avrupa'nın "sosyal birlikteliğini" tehdit eden boyutlara ulaşmıştır (Room,1990, s.8 ve Oaxaca,1995, s.173'ten aktaran, Şenses,2001, s.18). Örneğin, 1980'li yıllarda Birleşik Krallık'ta nüfusun en zengin % 20'lik kesiminin ortalama geliri % 40, en zengin % 1'lik kesiminin geliri % 75 oranında artarken en yoksul % 20'lik kesimin geliri sabit kalmıştır.

Gelir dağılımındaki eşitsizlik arttıkça yoksulluk düzeyi de o kadar artmaktadır. Bu nedenle, gelir dağılımını belirleyen faktörler ele alınırken yoksulluğu etkileyen faktörler de düşünülmelidir (Aktan ve Vural, 2002). Uluslararası ticaret fakirliği azaltıp, istikrarlı bir gelir dağılımını sağlayacaktır. Ticaret hadleri etkisiyle ülkeler, farklı teknolojiler ile birlikte, farklı gelir seviyelerinde aynı değerde büyüyeceklerdir. Uluslararası ticaretin büyümeyi hızlandıracağı, bunun sonucu olarak yoksulluğun azalacağını ileri sürülmektedir(Acemoğlu ve Ventura, 2001). Argümanın bir diğer tarafı ise gelir dağılımındaki eşitsizliğin yoksul ülkelerde büyümeyi geciktirip, zengin ülkelerde büyümeyi teşvik ettiğini savunmaktadır. Bu durum gelir dağılımını eşitleme politikalarının yoksul ülkelerdeki büyümeyi teşvik edici gerekçelerle haklı gösterilebileceği anlamına gelmektedir. Zengin ülkeler için, aktif gelir dağılımı, eşitlikten yararlanma ve genel ekonomik büyümedeki azalma arasında bir değiş tokuş getiriyor gibi görünmektedir (Barro, 1999, s.32).

Adam Smith'in *Görelî Yoksulluk* tanımı, toplumun genel refah düzeyinin altında kalan ve sosyal açıdan dışlanmış olan gruplar görelî yoksullardır. Görelî yoksullar, birinci dereceden yoksul olmaktan çok ikinci derecede dar gelire sahip, asgari yaşam seviyesini yakalamış olsalar da ortalama refah seviyesinin altında olan insanlardır. Temel ihtiyaçlarını kısmen karşılamakla beraber, eğitim, sağlık, sosyal katılım yönünden yetersizlerdir. Yoksulluğu görelî bir kavram olarak yorumlayan ve sosyal yönü daha fazla olan görelî yaklaşım, yoksulluğu bireyin ihtiyaçlarını karşılama gücü yönüyle toplumun diğer bireyleri karşısındaki durumuna göre tanımlamaktadır.

Yoksulluk kavramı çok çeşitli açılardan incelenmiştir. Feldstein (1998) makalesinde ekonomide asıl sorunun gelir dağılımı eşitsizliği değil yoksulluk olduğunu belirtmiştir. Üç farklı yoksulluğun üç temel kaynağını belirleyerek yoksulluğu önlemede neler yapılabileceğini vurgulamıştır. Gupta, Davoodi ve Terme (2002) çalışmasında yoksulluk ve Gini katsayısının yolsuzluğa etkisini araştırmıştır. Buna göre yolsuzluğun standart sapmasında bir birimlik bir artış, Gini katsayısını 11 puan ve fakir kesimin gelir büyümesini %5 oranında arttırmaktadır.Deininger ve Squire (1996) çalışmasında yoksulluk azalması ve büyüme arasında güçlü pozitif bir ilişki bulmuşlardır. Ravallion (2001) çalışmasında ülkeler arasında ekonomik büyümeyi paylaşan yoksul sayıları açısından büyük farklar olduğunu belirtmiştir.

Bu nedenle büyüme ve gelirin dağılımındaki değişimi görebilmek açısından daha derin mikro analizlere ihtiyaç olduğunu vurgulamıştır. Fosu (2017) çalışmasında hem artan hem de azalan yoksulluğun belirlenmesinde büyümenin temel belirleyici olduğu sonucuna ulaşmıştır. Gelişmekte olan ülkelerde ekonomik, politik ve sosyal küreselleşme hem yoksulluğu hem de gelir eşitsizliğini azaltmaktadır (Yanar ve Şahbaz, 2013). Yoksulluğun kadınsılaşması Türkiye’de yaşanan yoksulluğa dair olgulardan biridir (Dayıoğlu ve Kasnakoğlu, 1997).

Veri ve Model

Bu çalışmada kullanılan doğrusal regresyon modelinin formu aşağıdaki eşitlikte görüldüğü gibidir. GP (gelir payları-incomeshareratio) olup TY (toplam yoksulluk eşiği oranı) değişkenidir. Veri seti 2007, 2012 ve 2014 olmak üzere 3 yıla ait yoksulluk, Gini katsayısı ve gelir payları serilerinden oluşmaktadır. Ülkeler 35 OECD ülkesi ile 26 adet AB üyesi ükeyi kapsamaktadır. Tablo 1, veri setinden bir kesiti göstermektedir. Aşağıda görülen model, logaritması alınmış Gini katsayısını bağımlı değişken olarak almakta, gelir payları (GP) ve toplam yoksulluk eşiğini (TY) bağımsız değişkenler olarak ele almaktadır.

$$Lgini = \alpha_{it} + \beta_1 GP_{1it} + \beta_2 TY_{2it} + \mu_{it}$$

Panel veri analizinin bireyler, ülkeler veya firmalar ile ilgili heterojenliği kontrol etmede avantajlı olduğu bilinmektedir. Zaman serisi veya yatay kesit analizler heterojenliği kontrol etmede şüpheli sonuçlar elde etme riski taşımaktadır. Panel verinin bir diğer avantajı ise çoklu doğrusal bağlantının daha az olması, daha fazla serbestlik derecesi ve etkinliktir (Baltagi, 2005, s.5).

Mundlak (1961) ve Wallace ve Hussain (1969) sabit etkiler modelini savunurken Balestra ve Nerlove (1966) rassal etkiler modelini savunmuştur. Hausman (1978) tarafından geliştirilen Hausmanspesifikasyon testi bu modellerden hangisinin uygun olduğuna karar vermede kullanılmaktadır. Chamberlain (1984) sabit etkiler modelinin koymuş olduğu kısıtların geçerliliğinin kontrol edilmesi gerektiğini göstermiştir. Mundlak (1978)’a göre rassal etkiler modeli bütün tahmincilerin dışsal olduğunu varsaymaktadır. Aksine sabit etkiler modeli, içsellige yer vermektedir. Bu nedenle tahmincilerin dışsallığı seçimi bir “ya hep ya hiç” durumudur.

Tablo 1: Analize konu olan ülkelere bir grubunun gelir dağılımı ve yoksulluk değişkenleri

Ülke	Yıl	Gini Katsayısı	Gelir payları oranı	Toplam yoksulluk oranı (göreceli sınır)
Avusturya	2007	0.285	4.4	9.8
	2012	0.276	4.3	9.6
	2014	0.280	4.2	9.0
Danimarka	2007	0.244	3.4	5.9
	2012	0.249	3.5	5.4
	2014	0.254	3.6	5.4
Finlandiya	2007	0.269	3.9	7.8
	2012	0.262	3.8	7.1
	2014	0.257	3.7	6.8
Almanya	2007	0.285	4.3	9.0
	2012	0.289	4.3	8.4
	2014	0.294	4.4	9.0
Yunanistan	2007	0.33	5.6	13.3
	2012	0.34	6.3	15.1
	2014	0.343	6.3	15.1
İtalya	2007	0.313	5.2	11.9
	2012	0.331	5.9	13.1
	2014	0.325	5.8	13.3

İspanya	2007	0.324	5.6	14.2
	2012	0.335	6.1	14.0
	2014	0.346	6.7	15.9
Turkey	2007	0.409	7.9	8,4
	2012	0.402	7.8	9.0
	2014	0.393	7.6	8.8
İngiltere	2007	0.373	6.6	9.7

Kaynak: www.oecd.org/social/income-distribution-database.htm

Hausman testinin sonucu sabit ve rassal etkiler arasında bir seçimden ziyade hata terimleri ile açıklayıcı değişkenler arasında korelasyon olup olmadığını test etmek ile ilgilidir. Eğer u_i ve x_i 'ler arasında korelasyon var ise bunlar sabit etkili olmayacaktır. Bunun yerine grup içi (withinestimator) tahminci kullanılacaktır (Erlat,2006, s.22). Tablo 2'de model-1, 35 OECD üyesi ülke ve model-2 26 AB üyesi ülkesinden oluşan iki grup olarak görülmektedir.

Tablo 2: Tanımlayıcı istatistikler

Model 1			
Değişken	Gözlem	Ortalama	Std Sapma
Lgini	96	-.494	.127
GP	105	5.442	1.875
TY	94	11.207	3.696
Model 2			
Değişken	Gözlem	Ortalama	Std Sapma
Lgini	72	-.527	.0591
GP	78	4.791	1.142
TY	72	10.026	3.067

Sabit etkiler ve rassal etkiler modeli ayrı ayrı stata programında tahmin edilmiştir. Hangi modelin daha uygun olduğuna karar vermek için Hausman testi uygulanmıştır (Bkz. Tablo 3). Hausmantesti'ne göre rassal etkiler modeli daha uygun olarak ortaya çıkmıştır. Tablo 4'de rassal etkiler modeli sonuçları görülmektedir.

Tablo 3: Hausman Testi

	Model 1 (OECD ülkeleri)		Model 2 (AB Ülkeleri)	
	Katsayı		Katsayı	
	Sabit-etki (b)	Rassal-etki (B)	Sabit-etki (b)	Rassal-etki (B)
TY	0.008	0.010	-0.001	-0.000
GP	-0.001	0.026	0.045	0.048

H_0 =rassal etkiler model uygundur

$\chi^2(2)= 0.70$

P = 0.7041

H_0 = rassal etkiler model uygundur

$\chi^2(2)= 1.11$

P = 0.574

Hausman testi sonuçlarına göre "rassal etkiler modeli uygundur" diyen sıfır hipotezi kabul edilmiştir. Bu nedenle rassal etkiler modeli aşağıda görülmektedir. Hata terimlerinde değişen varyans olup olmadığını kontrol etmek amacıyla yapılan Breusch-Pagan testi, aynı zamanda rassal etkiler modelinin uygunluğunu kontrol etmek amacıyla kullanılmaktadır. Buna göre Breusch ve Pagan testinin sıfır hipotezi havuzlanmış regresyonun (pooled-ols) uygun olduğu varsayımına dayanmaktadır. Burada ki kare (χ^2) olasılık değeri 0.05'ten büyük olduğu için sıfır hipotezi yani havuzlanmış regresyon uygun model olmaktadır.

Tablo 4: Rassal etkiler regresyon tahmin sonuçları

	Model 1 (OECD ülkeleri)		Model 2 (AB Ülkeleri)	
	Gözlem sayısı=93, $R^2=0.40$ (se) Grup =35 Wald $\chi^2(2) = 42.24$ P =0.000		Gözlem sayısı=71, $R^2=0.91$ (se) Grup =26 Wald $\chi^2(2) = 569.13$ P =0.000	
Bağımlı Değ. (lgini)	Katsayı	Std.Hata	Katsayı	Std.Hata

TY	0.010	0.005**	-0.000	0.001
GP	0.026	0.010*	0.048	0.002*
Sabit	-0.755	0.041*	-0.763	0.010*
Breusch-Pagan Testi				
	$\chi^2(1)=0.06$ P=0.80		$\chi^2(1)=2.02$ P=0.15	

*%5 anlamlılık düzeyi

**%10 anlamlılık düzeyi

Tablo 5’de göre, toplam yoksulluk, gelir payları değişkenleri ile Gini katsayısı arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki vardır. Teori ile uyuşan bu durum, toplam yoksulluktaki artışın gelir dağılımı eşitsizliğinde artışa neden olduğu anlamına gelmektedir. Model 2’de AB ülkeleri içi regresyon sonuçları görülmektedir. Buna göre, sabit ve gelir payları anlamlı olup toplam yoksulluk anlamlı değildir.

Tablo 5: Havuzlanmış regresyon (pooled-ols)

Model 1				Model 2			
Gözlem=93 F(2,90)=30,69 P>F=0.000 R ² =0.405	Kareler toplamı	Serbestlik derecesi	Ortalama kareler	Gözlem=71 F(2,68)=502,40 P>F=0.000 R ² =0.91	Kareler toplamı	Serbestlik derecesi	Ortalama kareler
Model	0.613	2	0.306	Model	0.210	2	0.059
Hata	0.899	90	0.009	Hata	0.018	68	.0002
Toplam	1.513	92	0.016	Toplam	.2290	70	.0032
Lgini	Katsayı	Std.Hata	P(Olas.)	Lgini	Katsayı	Std.Hata	P(Olas.)
GP	0.027	0.009	0.004*	GP	0.04	.002	0.000*
TY	0.009	0.004	0.031*	TY	-0.0001	0.0008	0.872
Sabit	-7.755	0.034	0.000*	Sabit	-7.765	0.007	0.000*

*%5 anlamlılık düzeyi

Değerlendirme

Bu çalışma, OECD ülkeleri ve AB’ne üye ülkeler için Gini katsayısı ile toplam yoksulluk sınırı arasındaki ilişkiyi analiz etmeyi amaçlamaktadır. Sabit etkiler, rassal etkiler modeli Hausman testi ile analiz edildiğinde rassal etkiler modelinin uygunluğuna karar verilmiştir. Breusch-Pagan testi ile rassal etkiler modelinden emin olmak için bakıldığında havuzlanmış regresyon (pooledols) modelinin en uygun model olduğuna karar verilmiştir. Buna göre, model 1 yani OECD ülkeleri için 2007,2012 ve 2014 yılları için bütün değişkenler anlamlı çıkmıştır. Model 2 yani AB ülkeler grubu için toplam yoksulluk hariç diğer değişkenler anlamlı çıkmıştır.

Çalışmanın bulgularına göre, gelir payları ile Gini katsayısı arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Toplam yoksulluk eşiği oranı ise OECD ülkeler grubu için pozitif anlamlı, AB ülkeleri grubu için anlamlı değildir. OECD ülkeleri için, toplam yoksulluk sınırındaki artış gelir dağılımı eşitsizliğini arttırmaktadır. Yoksulluğun esneklik katsayısındaki artış gelir dağılımı eşitsizliğini de arttırmaktadır. Bu bulgu Ravallion(1997), Bourguignon (2004) çalışmaları ile uyumludur. Ravallion (1997)’ye göre, başlangıç eşitsizlik düzeyi yükseldikçe yoksulluk oranı düşmektedir. Bourguignon(2004) çalışmasında eşitsizlik, yoksulluk ve büyüme ilişkisini ele almıştır. Bu çalışmanın paralel bulgusu ise yoksulluktaki artışın eşitsizliğin bir nedeni olarak çıkmış olmasıdır.

Politika önerisi olarak genellikle ekonomik büyüme ile kıyaslanan yoksulluk ve eşitsizlik değişkenleri bir de yoksulluk eşitsizlik ilişkisi ikili olarak ele alındığında yoksulluğun eşitsizliğin nedeni olduğu söylenebilir. Mikro düzeyde ülke karşılaştırmaları ileriki çalışmalar açısından incelenebilir. Buna bağlı olarak gelir dağılımı eşitsizliğini azaltmada yoksulluğu azaltıcı iktisat politikalarına ihtiyaç vardır. İktisadi kalkınmada gerek

işgücü piyasaları gerekse yeni sanayileşme politikaları açısından yoksulluğun azaltılması önemli amaçlardan biri olarak yerini korumaktadır.

Kaynaklar

- Acemoglu, D. & Ventura, J. (2001). The world income distribution, *NBER Working Paper*, No: 8083.
- Aktan, Ç. C. & Vural, İ. Y. (2002). Gelir dağılımında adalet(siz)lik ve gelir eşit(siz)liği: terminoloji, temel kavramlar ve ölçüm yöntemleri, Yoksullukla Mücadele Stratejileri, Coşkun Can Aktan (ed.), *Hak-İş Konfederasyonu Yayınları*, Ankara.
- Balestra, P. & Nerlove, M. (1966). Pooling cross section and time series data in the estimation of a dynamic model: The demand for natural gas. *Econometrica*, 34, 585- 606.
- Baltagi, B.H. (2005). *Econometric analysis of panel data, 3rd Ed.* Chichester: John Wiley.
- Barro, R. J. (1999). Inequality and growth in a panel of countries. *Journal of Economic Growth*, 5(1), 5-32
- Bourguignon, F. (2004). The Poverty-Growth-Inequality triangle. *Indian Council for Research on International Economic Relations*, Working Paper no:125.
- Bourguignon, F. (2003). The growth elasticity of poverty reduction: Explaining heterogeneity across countries and time periods. in: T. Eicher and S. Turnovsky, eds. Inequality and growth. *Theory and Policy Implications. Cambridge: The MIT Press.*
- Breusch, T.S. & Pagan, A. R. (1980). The Lagrange multiplier test and its application to model specification in econometrics. *Review of Economic Studies*, 47, 239-253.
- Chamberlain, G. (1984). Panel data in Z. Griliches and M. Intriligator (eds.): *Handbook of Econometrics*, 2. Amsterdam: North-Holland.
- Dayıoğlu, M. & Kasnakoğlu, Z. (1997). Kentsel kesimde kadın ve erkeklerin işgücüne katılımları ve kazanç farklılıkları. *ODTÜ Geliştirme Dergisi*, 24.
- Deininger, K. & Squire, L. (1996). A new data set measuring income inequality. *The World Bank Economic Review*, 10(3), 1 September 1996, Pages 565–591, <https://doi.org/10.1093/wber/10.3.565>.
- Dollar, D. & Kraay, A. (2002). Growth is good for the poor. *Journal of Economic Growth* 7(3), 195-225.
- Erlat, H. (2006). Panel data: A selective survey, first revision, *METU*
- Feldstein, M. (1998). Income inequality and poverty. NBER WP no.6770, (DOI): 10.3386/w6770.
- Fosu, A. K. (2017). Growth, inequality, and poverty reduction in developing countries: Recent global evidence. *Research in Economics*, 71(20), 306-336.
- Gupta, S., Davoodi, H., & Alonso-Terme, R. (2002). Does corruption affect income inequality and poverty?. *Economics of Governance*, 3(1), 23-45.
- Hausman, J.A. (1978). Specification tests in econometrics. *Econometrica*, 46, 1251-1271.
- Hyman, D. N. (1983). *Public finance*, Chicago: The Dryden Press.
- Karlık, R. (2009). *Cumhuriyet'in ilanından günümüze Türkiye ekonomisi'nde yapısal dönüşüm*, Beta yayınları, 12. Baskı, İstanbul.
- Kuştepe, Y. & Halaç, U. (2004). Türkiye'de genel gelir dağılımının analizi ve iyileştirilmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(4), 143-160.
- Mundlak, Y. (1978). On the pooling of time series and cross-section data. *Econometrica*, 46, 69-85. Also in *Maddala (1993)*, 2, 108-124.
- Ravallion, M. (2001). Growth, Inequality and poverty: looking beyond averages. *World Development*, 29(11), 1803-1815.
- Ravallion, M. (2002). Externalities in rural development. Evidence from China, *Mimeographed*, The World Bank.

-
- Ravallion, M. (1997). Can high in equality developing countries escape absolute poverty. *Economics Letters* 56(1):51-57, DOI: 10.1016/S0165-1765(97)00117-1.
- Şenses, F. (2001). *Küreselleşmenin öteki yüzü: yoksulluk*. İletişim yayınları 770, Araştırma-İnceleme Dizisi 121 ISBN-13: 978-975-470-950-6.
- Taştan, H. & Akar, M. (2013). Türkiye imalat sanayinde bölgesel ve sektörel ücret eşitsizliği. *İktisat Fakültesi Mecmuası*, 63, 17-49.
- Wallace, T.D. & Hussain A. (1969). The use of error components models in combining cross-section and time-series data. *Econometrica*, 37, 55-72.
- World Bank and the State Institute of Statistics, Turkey (WB-TÜİK) (2005). Turkey Joint Poverty Assessment Report, *Report No. 29619-TU*, August 8.
www.oecd.org/social/income-distribution-database.htm
- Yanar, R., & Şahbaz, A. (2013). Gelişmekte olan ülkelerde küreselleşmenin yoksulluk ve gelir eşitsizliği üzerindeki etkileri. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 8(3).
-